

POSTANOWIENIE

21 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 21 marca 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa T. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w likwidacji w S.
przeciwko W. spółce akcyjnej w W. i C. w L.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej T. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w likwidacji w S.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z 16 stycznia 2023 r., I AGa 150/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanych kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia powodowi niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

[SOP]

UZASADNIENIE

Powódka T. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji w S. wniosła 17 stycznia 2020 r. pozew przeciwko W. spółce akcyjnej w W. oraz C. w L. o zapłatę solidarnie 820 846,51 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 18 stycznia 2019 r. Powódka wskazała, że roszczenie wywodzi z art. 746 k.p.c., gdyż

pozwani wyrządzili jej szkodę, wykonując zabezpieczenie na podstawie nieprawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z 21 września 2015 r. Szkoda miała polegać na utraconych korzyściach powódki w okresie niemożliwości prowadzenia działalności gospodarczej wskutek czynności zabezpieczających.

Wyrokiem z 20 września 2022 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie uwzględnił powództwo w całości.

Wyrokiem z 16 stycznia 2023 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie na skutek apelacji pozwanych zmienił zaskarżony wyrok i powództwo w całości oddalił. Stwierdził, że specyfika sprawy wyraża się w tym, iż kluczowe znaczenie dla jej rozstrzygnięcia miała ocena charakteru prawnego terminu określonego w art. 746 § 1 k.p.c. oraz rozstrzygnięcie, czy art. 746 § 1¹ k.p.c., ze względu na początkową datę obowiązywania tego przepisu, znajduje w realiach tej sprawy zastosowanie. Sąd odwoławczy wskazał, że okoliczności faktyczne niezbędne do dokonania analizy prawnej w tym zakresie zostały prawidłowo ustalone przez Sąd Okręgowy. Zgodnie z tymi ustaleniami pozwani w obecnej sprawie wytoczyli 17 czerwca 2011 r. powództwo o zapłatę przeciwko powódce T. sp. z o.o. w likwidacji w S. Wyrokiem z 21 września 2015 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie uwzględnił w całości powództwo pozwanych i zasądził od powódki kwoty objęte żądaniem pozwu. Na skutek apelacji powódki wyrokiem z 2 listopada 2016 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie zmienił w całości powyższy wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo. Wyrokiem z 14 marca 2018 r. Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną pozwanych od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego. W oparciu o przedłożony przez pozwanych nieprawomocny wskazany wyrok z 21 września 2015 r. komornik sądowy wszczął przeciwko powódce postępowanie zabezpieczające. Powódka 31 października 2018 r. wystąpiła do Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie z wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej pozwanych w sprawie o zapłatę solidarnie odszkodowania w kwocie 1 500 000 zł z odsetkami ustawowymi z tytułu szkody wyrządzonej powódce przez wykonanie zabezpieczenia na podstawie wyroku z 21 września 2015 r. Na rozprawie 18 stycznia 2019 r. Sąd Rejonowy stwierdził, że do ugody nie doszło. Sąd Apelacyjny w obecnej sprawie wskazał, że zasadniczą zmianą art. 746 k.p.c., wprowadzoną ustawą z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw

(Dz. U. z 2011 r. Nr 233, poz. 1381, dalej: „ustawa nowelizująca”), która weszła w życie 3 maja 2012 r., było dodanie § 1¹, stanowiącego, że w przypadku wniesienia skargi kasacyjnej, termin, o którym mowa w art. 746 § 1 k.p.c., rozpoczyna bieg w dniu prawomocnego zakończenia postępowania wywołanego jej wniesieniem. Jednocześnie w art. 9 ust. 1 ustawy nowelizującej zastrzeżono, że jej przepisy stosuje się do postępowań wszczętych po dniu jej wejścia w życie. Sąd odwoławczy odrzucił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że bieg rocznego terminu wskazanego w art. 746 § 1 k.p.c. należało liczyć od 14 marca 2018 r., tj. dopiero od daty wydania przez Sąd Najwyższy wyroku oddalającego skargę kasacyjną pozwanych, a zatem, że w sprawie miał zastosowanie art. 746 § 1¹ k.p.c. Zdaniem Sądu Apelacyjnego art. 9 ust. 1 ustawy nowelizującej odnosi się do wszczęcia postępowań, które bezpośrednio doprowadziły do szkody, o której mowa w art. 746 § 1 k.p.c., a więc do postępowań, z którymi wiąże się zabezpieczenie, nie zaś do postępowania kasacyjnego, wszczętego w takiej sprawie po dniu wejścia w życie tej ustawy. Nawet jednak gdyby przyjąć, że w niniejszej sprawie roczny termin na dochodzenie roszczenia odszkodowawczego, należy liczyć od daty wydania wyroku oddalającego skargę kasacyjną, a nie od daty wydania wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, to także w tym przypadku termin ten nie został przez powódkę dochowany, gdyż powództwo w niniejszej sprawie zostało wniesione 17 stycznia 2020 r. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zawezwanie do próby ugodowej nie przerwało biegu tego terminu, zważywszy, że czynność tego rodzaju nie może wywoływać takiego skutku. Sąd Apelacyjny uznał również, że wygaśnięcie roszczenia na skutek upływu terminu zawitego, w ogóle nie może być kwestionowane z powołaniem się na art. 5 k.c. Poza tym nie wystąpiły żadne okoliczności, które mogłyby uzasadniać zastosowanie tego przepisu w sprawie.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu odwoławczego powódka oparła na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego:

a) art. 746 § 1 w zw. z art. 746 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 9 ust. 1 ustawy nowelizującej poprzez ich błędną wykładnię i wadliwe ustalenie, że roczny termin do dochodzenia roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej wykonaniem zabezpieczenia biegnie od daty zakończenia postępowania drugoinstancyjnego, podczas gdy termin ten powinien być liczony od daty zakończenia postępowania kasacyjnego,

b) art. 123 § 1 pkt 1 w zw. z art. 124 § 1 i 2 k.c. (w brzmieniu sprzed 30 czerwca 2022 r.) w zw. z art. 746 § 1 w zw. z art. 746 § 1¹ k.p.c. poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że wskazany termin nie został zachowany, podczas gdy doszło do jego przerwania poprzez zawezwanie pozwanych do próby ugodowej,

c) art. 5 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że przepis ten nie ma w sprawie zastosowania, podczas gdy uwzględnienie powództwa jest zgodne z zasadami współżycia społecznego.

Powódka uzasadniła wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania jej oczywistą zasadnością w zakresie, w jakim Sąd drugiej instancji naruszył art. 746 § 1 w zw. z art. 746 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 9 ust. 1 ustawy nowelizującej. Twierdziła, że wbrew ocenie tego Sądu w sprawie oczywiste jest, iż art. 746 § 1¹ k.p.c. znajduje zastosowanie. Skarżąca powołała się ponadto na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów w zakresie możliwości stosowania w drodze analogii przepisów o przerwaniu biegu terminu przedawnienia (według stanu prawnego sprzed 30 czerwca 2022 r.) do terminu określonego w art. 746 § 1 k.p.c. Chodzi o ustalenie, czy w stanie prawnym sprzed 30 czerwca 2022 r. możliwe było przerwanie biegu terminu do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych z tytułu szkody wyrządzonej wykonaniem zabezpieczenia (art. 746 § 1 *in fine* k.p.c.) poprzez zawezwanie do próby ugodowej na podstawie stosowania w drodze analogii przepisów o przedawnieniu (art. 123 § 1 pkt 1 w zw. z art. 124 § 1 i 2 k.c.)? Kwestia pozostaje aktualna również obecnie z tym, że w obecnym stanie prawnym należałoby rozstrzygnąć, czy zawezwanie prowadzi do zawieszenia terminu?

W odpowiedzi na skargę pozwani wnieśli o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania bądź o jej oddalenie, a ponadto o zasądzenie na ich rzecz solidarnie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Cel wymagania przewidzianego w

art. 398⁴ § 2 k.p.c. może zostać osiągnięty jedynie poprzez powołanie i właściwe uzasadnienie istnienia wymienionych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania następuje na podstawie oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają przyczynom kasacyjnym wymienionym w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sposób w jaki należy prawidłowo uzasadnić wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania był przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego.

Powołując się na oczywistą zasadność skargi, a zatem na przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., strona skarżąca powinna przedstawić stosowną argumentację prawną zmierzającą do wykazania kwalifikowanego, ewidentnego naruszenia wskazanych przez nią przepisów prawa, możliwego do stwierdzenia bez merytorycznej analizy zaskarżonego orzeczenia oraz podstaw kasacyjnych (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49 i z 11 sierpnia 2011 r., IV CSK 163/11, nie publ.). Konieczne jest także wykazanie, że na skutek takiego kwalifikowanego naruszenia prawa doszło do wydania oczywiście nieprawidłowego rozstrzygnięcia, co prowadziłoby do uwzględnienia skargi, nie każde bowiem nawet oczywiste naruszenie prawa oznacza, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Przyczyna kasacyjna, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., oceniana z perspektywy publicznoprawnej funkcji skargi kasacyjnej, zakłada wykazanie, że zaskarżone orzeczenie jest ewidentnie i jednoznacznie błędne.

Skarga powódki nie spełnia tych wymagań. Skarżąca wprawdzie powołała się na oczywiste naruszenie przepisów prawa, które miały świadczyć o oczywistej zasadności skargi i przytoczyła kilka orzeczeń Sądu Najwyższego mających przekonać, że naruszenia te rzeczywiście miały taki właśnie kwalifikowany charakter, lecz ostatecznie nie zdołała w ten sposób wykazać swego poglądu o wystąpieniu przyczyny przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przede wszystkim wykładnia art. 9 ust. 1 ustawy nowelizującej nie jest tak oczywista, jak skarżąca starała się o tym przekonać, co dobrze obrazuje rozbieżne stanowisko Sądów obu instancji w niniejszej sprawie. Ponadto chociaż słuszne wydaje się stanowisko, że art. 746 § 1¹ k.p.c. jako przepis o charakterze materialnoprawnym rzeczywiście powinien zostać w sprawie zastosowany i to na podstawie art. XXXV ustawy z dnia

23 kwietnia 1964 r. Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 94 ze zm.) – na zasadzie analogii (art. 9 ust. 1 ustawy nowelizującej należałoby odnosić do przepisów procesowych), zwłaszcza iż w tej sprawie roszczenie powstało dopiero po wejściu w życie ustawy nowelizującej, jednakże nie przesądzało to jeszcze, że zaskarżone orzeczenie jest ewidentnie błędne, a skarga oczywiście zasadna. Skarżąca sama bowiem powołała się (choć nie uczyniła tego wprost) na potrzebę wykładni art. 123 § 1 pkt 1 w zw. z art. 124 § 1 i 2 k.c. (w brzmieniu sprzed 30 czerwca 2022 r.) w zw. z art. 746 § 1 w zw. z art. 746 § 1¹ k.p.c., pomijając przy tym, że określona wykładnia tych przepisów stanowiła niezależną przyczynę uznania przez Sąd odwoławczy, że termin do wytoczenia powództwa o naprawienie szkody wyrządzonej wykonaniem zabezpieczenia nie został przez powódkę zachowany, a w konsekwencji powództwo podlegało oddaleniu. Powódka, nie powołując się na oczywiste naruszenie także tych przepisów, nie mogła skutecznie wykazać, że doszło do wydania oczywiście wadliwego wyroku.

Odnosnie do powołanej przez powódkę przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., należy stwierdzić, że również ona nie została wykazana.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że w sprawie zachodzi potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa budzi poważne wątpliwości, które dotychczas nie zostały wyjaśnione albo że niejednolita wykładnia tego przepisu wywołuje wyrażnie wskazane przez stronę skarżącą rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ. i z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

Uzasadnienie wniosku powódki nie odpowiada tym wymaganiom. Powołane przez skarżącą orzeczenia odnoszą się do stanów faktycznych odbiegających od stanu faktycznego niniejszej sprawy. Ponadto zasadnicza kwestia wskazana przez

powódkę jako wymagająca wyjaśnienia została już rozstrzygnięta przez Sąd Najwyższy w wyroku z 21 lipca 2016 r. (II CSK 575/15, OSNC 2017, nr 4, poz. 49), który zajął stanowisko, że zawezwanie do próby ugodowej nie przerywa biegu terminu zawitego do dochodzenia roszczenia przewidzianego w art. 746 § 1 *in fine* k.p.c. (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.). Ogólnikowe twierdzenie skarżącej, że argumentacja zawarta w uzasadnieniu tego wyroku jest nieprzekonująca i wewnętrznie sprzeczna samodzielnie nie daje podstaw, by Sąd Najwyższy ponownie się tą kwestią powinien zająć. Skarżąca nie przedstawiła szczegółowego wyводу, który potwierdzałby trafność jej krytycznych uwag odnośnie do powołanego orzeczenia. Odwołanie się w sposób ogólny do poglądów doktryny również należy uznać za niewystarczające, aby poruszoną kwestię powtórnie analizować. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania służy przekonaniu, że zachodzi przyczyna, która przyjęcie takie by uzasadniała. Skarżąca zatem powinna była przedstawić argumenty, które pozwalałyby na takie przekonanie, tych jednak w skardze zabrakło.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., rozstrzygając o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c., zaś w zakresie odsetek w oparciu o art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 19 ust. 1 i art. 31 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 614), a także przy uwzględnieniu § 2a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności (jedn. tekst: Dz. U. z 2021 r. poz. 2324). Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe pozwanych w postępowaniu kasacyjnym ustalone według minimalnej stawki (§ 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie - jedn. tekst: Dz. U. z 2023 r. poz. 1964 ze zm.).

(E.C.)

[ms]

